

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΓΡΑΦΕΤΑΙ - 3

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ

(αποσπάσματα από την Ιστορία των ανταποικιακών αντί-εθνικιστικών αγώνων για Ανεξαρτησία πριν το 1960)

Εισαγωγή

Μετά την επικράτηση των εθνικιστών στις ηγεμονικές δομές της χριστιανικής κοινότητας (εκκλησία, άρχουσες τάξεις) η παλιά Ορθόδοξη Ρωμεική ταυτότητα υποχώρησε και απορροφήθηκε στη νεοελληνική. Από την δεκαετία του 1920 όμως άρχισαν να διαμορφώνονται τα σύγχρονα αντι-εθνικιστικά ρεύματα που αποτέλεσαν και την πρώτη διατύπωση μιας κυπριακής συνείδησης που υποστήριζε την ανάπτυξη ενός ανεξαρτησιακού αντι-αποικιακού κινήματος.

Το ρεύμα της κυπριακής συνείδησης είχε από τότε 2 τάσεις: την αριστερή -επαναστατική και την φιλελεύθερη- μεταρρυθμιστική. Αυτές οι 2 τάσεις έκφραζαν ουσιαστικά και 2 διαφορετικά κοινωνικά στρώματα - η επαναστατική τάση τόνιζε τη χρήση του εθνικισμού από την άρχουσα τάξη και την Αποικιοκρατία για να διαχωρίζει τους καταπιεσμένους Ελληνες-Τούρκους και να νομιμοποιεί έτσι την εξουσία της. Έκφραζε με αυτήν την έννοια τα νέα ριζοσπαστικά στρώματα των προλεταριών των πόλεων.

Η φιλελεύθερη τάση, που εκπροσωπούσε μεσοαστικά στρώματα, στόχευε στη διαμόρφωση, μέσω μεταρρυθμίσεων, ενός σύγχρονου κράτους δικαίου.

Το ρεύμα της Κυπριακής συνείδησης (ιδιαίτερα το εργατικό - επαναστατικό) όχι μόνο αποσιωπάται από την ιστορία που κατασκευάζουν οι «Ιστορικοί της εθνικής πολιτικής» αλλά και αντιμετώπισε την καταπίεση τόσο από τις τοπικές εξουσίες όσο και από την αγγλική Αποικιοκρατία.

Η επιβίωση του, ωστόσο, και επανεμφάνιση του σχεδόν κάθε δεκαετία είναι χαρακτηριστική της βαθείας του ρίζας στη δυναμική της κυπριακής ιστορίας της Μοντέρνας εποχής. Γιατί ουσιαστικά αποτελεί την πραγματική Ιστορική συνέχεια των λαϊκών κινημάτων του 18ου και του 19ου αιώνα. Η κυπριακή συνείδηση ήταν και είναι η πραγματική μοντέρνα κυπριακή ταυτότητα. Είναι, δηλαδή, μια ανείπωτη αλήθεια.

Το Εργατικό Επαναστατικό κίνημα

Εφημερίδα ΠΥΡΣΟΣ: 1922

«...Εξετάσαμε επίσης την ένωση μας με την Ελλάδα και την απορρίπτουμε γιατί η Ελλάδα, το Αστικό Ελληνικό κράτος δεν έχει καμιά διαφορά από το Αγγλικό, αλλάζουμε την εκμετάλευση μας αντί από το Αγγλικό κεφάλαιο από το Ελληνικό μα πάντα κεφάλαιο, δηλαδή εκμετάλευση θα υπάρχει και από την άλλη μεριά, κακοριζικιά, φτώχεια, πείνα...». τεύχος 12.

Εφημερίδα ΝΕΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ, 1925

«... Πρώτη μας φροντίδα είναι να εξαλείψουμε κάθε φυλετικό μίσος και να γίνουμε κήρυκες της ενώσεως όλων των φτωχών για την ομαδική επιδίωξη των συμφερόντων τους... Θα σταθούμε αντιμέτωποι κάθε πατριδοκάπηλου εθνικιστή πολιτικάντη και θα εργασθούμε **για την ανεξαρτησία της Κύπρου**, μακριά από κάθε επιρροή και προστασία απ' τα έξω...».

Ανεξαρτησιακά/αυτονομιστικά κόμματα - κινήματα τη δεκαετία του 1920

Μετά τις εκλογές του 1925, που ηττήθηκαν οι εθνικιστές υποψήφιοι, για πρώτη φορά για πολλά χρόνια, κατατέθηκε κοινή αντιφώνηση Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων μελών του Νομοθετικού Συμβουλίου στην προσφώνηση του Κυβερνήτη. Η αντιφώνηση δεν περιείχε αναφορά στο θέμα της Ένωσης, και ζητούσε την κατάργηση του φόρου υποτέλειας, βελτίωση των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών για τους εργάτες και αγρότες, κατάργηση της δεκαετίας και άλλα οικονομικά και κοινωνικά αιτήματα.

...Τον Απρίλη του 1925, με την ευκαιρία των Πανελληνίων Αγώνων στη Λεμεσό, το [Κ.Κ.Κ.](#) διανέμει φυλλάδια με αίτημα την ανεξαρτησία της Κύπρου!

Ένα άλλο, σ' αυτό το στάδιο, πιο σημαντικό αριθμητικά κίνημα είναι το κίνημα των αγροτών που φαίνεται σ' αυτά τα χρόνια να οργανώνεται αυτόνομα από το σύστημα πελατείας, χρεών και προσωπικών δεσμών, που παραδοσιακά ένωνε τους αγρότες με τους εμπόρους και δικηγόρους πολιτικούς. Όπως ανάφερα ήδη, το Δεκέμβρη του 1922 μια μαζική συνάντηση αγροτών στη Λεμεσό είχε διεκδικήσει βελτίωση των αγροτικών συνθηκών. Τον Απρίλη του 1924 οργανώθηκε στο Λευκόνοικο, με πρωτεργάτη το δικηγόρο Κυριάκο Ρωσσίδη, Αγροτικό Συνέδριο με συμμετοχή Ελλήνων και Τούρκων αγροτών. Τα αιτήματα του συνεδρίου ήταν η ίδρυση αγροτικής τράπεζας, η κατάργηση της δεκαετίας και η επίλυση άλλων αγροτικών προβλημάτων, ενώ το συνέδριο αποφάσισε να μην καταπιαστεί με πολιτικά θέματα. Τον Ιούλιο του 1925 έγινε δεύτερο Αγροτικό Συνέδριο στη Λευκωσία, και ο Ρωσσίδης δημοσιεύει βιβλίο με τίτλο: Η πολιτική του Αγροτικού Κόμματος, όπου κυρίως εκθέτει τα Πρακτικά του Β' Παναγροτικού Συνεδρίου.

Το συνέδριο αυτό δημιούργησε Αγροτικό Ελληνοτουρκικό Κόμμα. Οι ομιλητές στο Συνέδριο, Έλληνες και Τούρκοι, εξήραν τη σημασία που θα είχε η Ελληνοτουρκική συνεργασία στο Νομοθετικό Συμβούλιο, και σύνταξαν κοινό υπόμνημα για τη λύση των σοβαρών αγροτικών ζητημάτων.

Ένα άλλο σύγχρονο κίνημα που εγκολπωνόταν τις Βενιζελικές βασικά ιδέες, που αντιτίθεντο στον άκρατο εθνικισμό της ντόπιας αστικής ηγεσίας αυτή την περίοδο, ήταν αυτό του Γ.Χ" Παύλου. Ο Χ" Παύλου άρχισε σαν δάσκαλος και μετά σπούδασε νομικά στην Αθήνα. Ήταν πρόεδρος της συντεχνίας των δασκάλων, και από το 1920 του Εργατικού Σωματείου της Λευκωσίας. Δημοσίευε στην εφημερίδα Λαϊκή όπου υποστήριζε συνεργασία με την Κυβέρνηση, και τους Τουρκοκυπρίους, προσανατολισμό προς την κατεύθυνση της επίλυσης των ντόπιων κοινωνικο-οικονομικών προβλημάτων, κατάργηση του φόρου

υποτελείας και της δεκαετίας και την επιδίωξη ενός πιο φιλελεύθερου συντάγματος.

Τα πολιτικά κόμματα στην Κύπρο 1878-1955.

Μ. Ατταλίου

From:

<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο

Cyprus Movements Archive

Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:traino:no_10:kipriaki_sinidisi&rev=1598623458

Last update: **2025/04/20 19:47**

